

Доц. Стоян Везенков:

„Дигиталният хероин“ в детска възраст отваря вратата за бъдещи зависимости

Екраните компрометират способността на децата да се развиват, категоричен е специалистът по неврофизиология.

Изправени сме пред забележителен феномен - **пусков механизъм за развитие на зависимост от детска възраст** - пребиваването от най-ранна детска възраст във виртуална среда или т. нар. „екранни деца“. Това е тезата на доц. д-р Стоян Везенков, специалист по неврофизиология.

В интервю за БНР Везенков уточни, че сме свикнали да адресираме зависимостите към тийнейджъри и възрастни хора, а изведнъж при бебета и подрастващи до 3 или 6-годишна възраст се очертава възможност да развият **зависимост, която компрометира цялото детско развитие.**

„Досега човечеството не е било изправено пред подобно предизвикателство. Всичко това се случва под бурното развитие на технологиите, от една страна, и от друга – **забавяне на научните изследвания, които показват директните увреди** върху детското развитие заради употреба на екраните. Трети фактор е **тоталното подценяване на проблема от страна на родители, възпитатели, учители**“, коментира доц. Стоян Везенков в предаването „Преди всички“.

Ключовият момент ,според него, е **родителите да са информирани за тази сериозна опасност**, защото именно те се изкушават да подадат екрана на детето в опит да спечелят време за себе си.

Детето първо трябва да формира езикова система и бурно да развие интелекта си, да бъде в досег с природата, преди евентуално **електронните устройства да се използват като инструмент за реално развитие, а не като виртуална среда**, в която детето да пребивава.

„**Аз лично бих казал 9-10 години, което може да прозвучи крайно**, но има достатъчно изследвания, които да потвърдят, че едно гениално дете, да речем, е развило зависимост и го „нормализираме“, става с дефицити. Потенциалите, които би могло да развие, са компрометирани“, категоричен е Везенков.

До третата си година детето трябва да има чисто физическо развитие, двигателна активност, а **през екрана се стимулират само слухът и зрението** – всички останали системи не се развиват, изтъкна специалистът по неврофизиология.

„И детето има халтава походка, няма никаква пространствена ориентация, не се отделя от родителите, с памперси до никое време – до 3-4 годишна възраст, сънят е компрометиран...“

Доц. Стоян Везенков подчерта, че **първо трябва да се зложат базови ценности и стойности в чисто неврологичен план.**

„Представете си **мозъкът е една бяла дъска** – каквото напишем тогава, това и ще се случва за целия му живот.“

Много родители използват телефона и таблета като награда, отбеляза доц. Везенков.

„За да може детето да си достави „дигиталния хероин“ като награда. Така се започва. И реално – рано или късно, рискът от развитие на дигитална зависимост просто се случва. Дори 10 минути на ден, една широка врата се отваря към виртуално пребиваване дори на една по-късна възраст.“

Според Везенков, дете с вече развит интелект само за няколко месеца може да си набави всички дигитални умения и способности, включително да програмира.

„И в 10 клас да дадете на едно дете, което никога не е виждало телефон или компютър, за една година ще надмине всички, които от 3-годишна възраст използват телефони, защото има капацитета на нервната система и интелекта да усвоява способности, да се учи. Екраните всъщност отучват децата ни и компрометират процеса на учене.“

Сред признаците на развиване на зависимост доц. Стоян Везенков изброи смущения в съня и храненето, агресия при отнемане на устройството:

„В момента, в който му вземете телефона, започват истерични изблици, агресивно поведение, все едно сте му взели „дозичката“. Всичко се ориентира и центрира около ползването на телефона.“

При веднъж заформена зависимост, родителят не може да се справи сам – терапевтите са наясно, че със зависимости се работи продължително, посочи доц. Везенков.

„Не е достатъчно да се ограничи екранът, тоест да имаме един детокс, защото резултатът ще е още по-краен и йо-йо ефектът от последващо връщане към екраните ще бъде още по-сериозен. Веднъж влезли в този капан, ни трябва специализирана помощ, а такива специалисти няма в момента в България.“

Един от най-популярните митове е, че екранът е безвреден, обобща доц. Везенков. Според него това се отнася и за онези приложения и игри, които уж развиват когнитивното мислене или помагат да се научи език.

„Че екраните развиват такива способности. Те, ако не са развити в реална среда, екраните не могат да ги развият – това е първата истина и факт, който трябва да се осъзнае. Изследванията го показват.“

„Научава 50-100 думи, ама и едно шимпанзе можем да научим на 100 думи. Това е дресировка, директна стимулация – повтаря детето някакви думички на английски, но то реално не развива езиковата система. Това няма как да се случи. Това всички логопеди, психолози и специалисти по детско развитие го знаят.“

Източник: БНР, 04.10.2021, Из интервю на Веселина Миланова с доц. д-р Стоян Везенков

Повече акценти по темата чуйте в звуковия файл тук: <https://bnr.bg/horizont/post/101535711>